

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs

БИЛТЕН

БРОЈ 5/МАЈ 2018.

ГОДИНА XI

БИЛТЕН БРОЈ 5/МАЈ 2018.

С а д р ж а ј:

- ◆ КЕСТЕЊАСТА ПЕГАВОСТ ЛАСТАРА МАЛИНЕ—Бранко Галовић, дипл. инж.
- ◆ ЂУБРЕЊЕ ЈАРИХ УСЕВА—Ненад Нешовић, дипл. инж.
- ◆ КРОМПИРОВ МОЉАЦ—Владимир Костић, дипл. инж.
- ◆ ПРОИЗВОДЊА СТАЈЊАКА—Љиљана Неранџић, дипл. инж.
- ◆ ФУЗАРИОЗЕ ПШЕНИЦЕ—Јелена Грбић, дипл. инж.

ТИРАЖ: 300 примерака

КЕСТЕЊАСТА ПЕГАВОСТ ЛАСТАРА МАЛИНЕ (*Didymella aplanata*)

Без сумње најзначајнија болеста малине у нашој земљи. *Didymella aplanata* се сматра једним од главних узрочника пропадања сорте ваљевка, шездесетих година. Нове сорте, крупнијих плодова такође су осетљиве, уз интензивно ђубрење условљавају јаку појаву болести. *Didymella aplanata* напада малину и купину, и хибриде који настају њиховим међусобним укрштањем.

Болест се прво уочава крајем јуна почетком јула. Заразе лишћа младих изданака започиње на ивици и шири се према главном нерву. Услед заразе долази до некрозе лишћа између нерава у виду слова „В“. Зараза се са лишћа, кроз лисну дршку, шири на нодусе. Заражено лишће се најчешће превремено осуши. На захваћеним ластарима се јављају мрке, тамне пеге, често бива захваћен већи део изданка. Касније, у току јесени пеге се слабије примећују јер ластари добијају тамнију боју. Током зиме се примећује сребрнаста боја (избелјивање ластара) и у њима се уочавају псеудотеције, касније пикниди. Током пролећа и лета, у оквиру пега, долази до некрозе, пућања коре и њеног одвајања. Пупољци ретко изумиру, често су ослабљени и смањени да не успевају да се развију у конкуренцији са незараженим пупољцима исте биљке. Заражени пупољци лакше измрзавају у току зиме.

На зараженим ластарима у пролеће пупољци не крећу. *Didymella aplanata* се у току зиме одржава у форми мицелије, псеудотеција и пикнида на зараженим ластарима. У влажним условима гљива ставра аскоспоре и конидије које врше заразу лишћа. Гљива из листа расте кроз петелку и колонизира кору ластара око пупољка. Пикноспоре се обилато формирају од јуна до краја јула и највероватније имају примарну улогу у инфекцији листа. Лист постаје врло осетљив са физиолошким старењем услед недостатка светла у основи ластара. Осетљивост ластара је значајно повећана после периода високих температура и тај фактор доприноси појави симптома на нодусима дуж ластара. Почетком августа ластари дозревају и мање су осетљиви на заразу. Дидумелла апланата није лако ни једноставно сузбити. Одмах после бербе уклонити биљке које су донеле род, да се зараза не би пренела на малде ластаре. Не сме се оставити да ластари презиме и да се уклањају у пролеће, како се то иначе чини. Не треба држати густе, превише закоровљене засаде малине, јер се у таквим условима болест јаче јавља. Уклањање прво изниклих ластара се врши хербицидима, кошењем или на друге начине. Ово се може вршити само у јако бујним засадама и на сортама које подносе уклањање ластара. У току вегетације могу се користити фунгициди са контактним и системичним деловањем. За

ЂУБРЕЊЕ ЈАРИХ УСЕВА

третирање родних ластара пре кретања вегетације препоручује се примена сумпорнокречне чорбе. У току вегетације препарати на бази ,азоксистобина пред цветање, 2 недеље пред бербу препарати на бази боксалида/пираклостробина и фенхексамида, уз поштовање прописане каренце.

Бранко Галовић, дипл. инж.

Велика концентрација хранива у горњем слоју земљишта задржава развој кореновог система у дубину. Без обзира што је у горњим слојевима земљишта увек већа концентрација хранива него у доњим, биљке ипак највећу количину хранива износе из дубљих слојева.

Коренов систем има тенденцију да иде за водом, нарочито почетком вегетације. Велика концентрација хранива у горњем слоју земљишта задржава развој кореновог система у дубину, нарочито уз повећану влажност земљишта у почетном порасту.

Велика концентрација азота у горњем слоју земљишта условљена применом целокупне количине азотних ђубрива непосредно пред сетву, а повећана минерализацијом азота из органских остатака и хумуса, због евентуалних обилних падавина у априлу, чини издуженим и ослабљеним доње интернодије кукуруза.

Ако се оствари довољан склоп биљака по јединици површине, а нису примењена азотна ђубрива у довољној мери, АН или КАН, могу се применити депозиторима за минерално ђубриво на међуредним култиваторима приликом међуредне култивације односно "шпартања".

Уреа односно АН могу се применити и растурачима за минерално ђубриво по усеву. Важно је да пре примене растурачима "оде" роса са листа. При свакој закаснелој употреби

КРОМПИРОВ МОЉАЦ (*Phthorimaea operculella*)

минералних ђубрива у односу на јесењу, НПК односно азотних ђубрива, мора се имати на уму да им је искористивост смањена, јер и уреа и АН односно КАН, ако нису унесени под бразду морају бити унесени раније при нижим температурама земљишта, да би их падавине током дела зиме или с пролећа спустиле што дубље у земљиште.

Фолијарна прихрана отпином урее приликом употребе пестицида има вишеструко повољне ефекте, но при томе водити рачуна о компатибилности (сношљивости) пестицида и отопљене урее. Фолијарна прихрана отопином урее има ефекте и ако усев заостаје у порасту из разлога блокаде усвајања азота кореном као што су суша, повећани редукциони процеси у земљишту (недостатак кисеоника-забареност, итд). На саму фолијарну исхрану се не можемо ослонити, тј. не може се искључити употребу крутих ђубрива и то правовремена.

Фолијарна примена отопине урее је најјефтинија, тј. за мање новца се унесе већа количина најпотребнијег и најчешће недостајућег хранивог елемента - азота у најбрже делујућем (амидном) облику.

Ненад Нешовић, дипл. инж.

Оштећене кртоле од стране кромпировог мољца нису за људску или сточну употребу, а на зеленим биљкама страда један део листа, те је ова штета незнатна. Веће штете на зеленим биљкама мољца прави ако гусенице нападну лисне нерве или уђу у саму стабљику. Његова животна активност не престаје ни при температурама око осам степени целзијуса, а имаго може да издржи тада и до 40 дана, при чему копулира и одлаже јаја.

Животни циклус : Има више генерација годишње. Женка најпре полаже јаја на кртолама у складиштима, а кад њих нема, одлази у потрагу за цимом гајених врста помоћница. Јаја полаже на дубину окца гомоља, при основи листа или на површину земљишта близу биљака. При повољним температурама ембрионални развој траје око недељу дана. Испилела гусеница улази у лист или кртолу.

Унутар кртоле гусеница се пробија испод површине, а при јачем нападу према средишњем делу. Стране ходника гусеница облаже сплетом нити излучујући асептичне материје, које спречавају трулеж гомоља за време њиховог развоја.

У листу прави ходник, који касније прошири у коморицу неправилног облика.

Цели развој гусенице током лета траје десетак дана, а зими више месеци. Развијена гусеница обично напушта место развића, те се завлачи у пукотине дрва или испод земље где се претвара у лутку. У зависности од спољашњих услова, кромпиров мољац може да има 5-7 генерација.

Оцена интезитета напада и штетности у пољу (прегледом лишћа и 100-200 стабљика) утврђује се проценом заражених биљака ,методом прегледа лишћа и стабљика. У складишту се утврђује проценат заражених гомоља кромпира. За ову врсту се не проводи прогноза интезитета напада, као ни сигнализација потребе и термина третираја.

Гусенице унутар листа се третирају инсектицидима са системичним деловањем, а кртоле са инсектицидима веће испарљивости. Чињеница је да је кромпиров мољац раширен углавном у подручју Медитерана. Углавном, чини штете на кртолама кромпира у складиштима, да би се проширио, где чини повремене штете на дувану, парадајзу, те је заштита против њега постала уобичајна мера у гајењу ових култура.

Превентивне мере за сузбијање кромпировог мољца:

уклањање биљних остатака у пољу
строга хигијена складишног простора
за кромпир

ускладиштење незаражених кртола

Владимир Костић, дипл. инж.

ПРОИЗВОДЊА СТАЈЊАКА

Стајњак преставља комплексно органско једињење које може да се користи за производњу биогаса и као вредно органско минерално ђубриво, које употребом према принципима добре пољопривредне праксе, доприноси поправљању, одржавању и повећању производних способности пољопривредног земљишта. Уколико се са стајњаком не управља по принципима добре пољопривредне праксе, исти постаје веома озбиљан и опасан загађивач животне средине.

Разлози за правилно складиштење стајњака у вишеструки као прво:

-Употреба стајњака на земљишту у условима који су компатибилни са климатским карактеристикама усева где ће се стајњак применити

-Употреба стајњака на земљишту током периода када је земљиште засићено, влажно, смрзнуто или прекривено снегом је забрањена

-Нутријенти из стајњака ће се најбоље искористити ако се стајњак користи непосредно пре или током сезоне пораста усева.

Период складиштења стајњака течног и чврстог је шест месеци и то је задовољавајуће јер се на тај начин обезбеђује максимална флексибилност приликом израде плана за примену стајњака. У стајама са системом руковања са чврстим стајњаком, чврсти стајњак се чува на бетонским подлогама. Осока се сакупља каналима под падом, из складишта за чврсти стајњак и заједно са осоком која отиче из самих објеката

у којима су смештене животиње, чува се у јами за осоку. Уколико се ради о малим фармама пожељно је да чврсти стајњак буде наткривен да би имали што мање испаравање нутријената из стајњака.

Љиљана Неранџић, дипл. инж.

ФУЗАРИОЗЕ ПШЕНИЦЕ

Фузариозна обољења пшенице се јављају скоро сваке године. На интезитет појаве фузариозних обољења утиче низ фактора као што су: климатски, осетљивост сорти, здравствено стање семена, плодоред, ђубрење и др. У зависности од типа обољења, штете могу да се испољавају у виду проређености усева, штурости класова, заражености класова и зрна. Поред значајног смањења приноса, редовно долази до погоршања квалитета зрна и често патогени стварају микотоксине у зараженим зрнима.

Проузроковачи фузариозних обољења пшенице су факултативни патогени који, из године у годину, могу бити пренети зараженим семеном или се налазе у земљишту на зараженим жетвеним остацима

Под именом фузариозе пшенице подразумевамо групу обољења које проузрокују патогене гљиве из рода *Fusarium* spp. Према симптомима и врсти проузроковача, постоје три обољења пшенице фузариозне природе:

Снежна плесан (*Fusarium nivale*)

Фузариозна трулеж корена и стабла (*Fusarium graminearum*, *Fusarium culmorum*)

Фузариоза класа (*Fusarium graminearum*, *Fusarium culmorum*)

Снежна плесан се јавља у подручјима с хладном или умереном климом, рано у пролеће после отапања снега. У нашим условима ово обољење се спорадично јавља и не причињава значајније штете. Најчешће напада озиму пшеницу, јечам, овас, раж, као и бројне врсте трава. На оболелим биљкама се у почетку запажа беличаста снежна навлака од мицелије паразита, која настајањем топлијег и сушнијег времена убрзо нестаје. Снежна плесан обично захвата пшеницу по мањим или већим оазама, на местима где се током зиме формирао дубљи снежни покривач и који се дуже времена одржавао на њиви у пролеће. Јаче заражене биљке угињавају и тако настају ћелава места или проређени усеви. Појава некроза ткива коленаца доњих делова биљака које су видљиве у каснијем периоду вегетације, проузрокују друге гљиве из рода *Fusarium* spp.

Паразит се одржава на остацима заражених биљака у виду мицелије, конидија и перитеција. Примарна зараза најчешће се догђа касно у јесен или током зимског периода. За развој болести неопходна је висока влажност и присуство снежног покривача, као и смањен садржај кисеоника испод снежног покривача.

За сузбијање овог патогена, препоручује се плодоред и нешто каснији рокови сетве. До извесне мере инфекцију може да смањи и дезинфекција са одговарајућим системичним фунгицидима. На зараженим парцелама треба што пре обавити прихрањивање ради поспешивања бокорења а у циљу допуне склопа биљака.

Фузариозна трулеж корена и стабла се развија током читаве вегетације али се, најочљивији, симптоми јављају после класања и то превременим угињавањем биљака и појавом белих класова. Угинуле класове у влажнијим условима брзо захватају разни сапрофитни микроорганизми због чега постају црне боје. Код старијих биљака симптоми болести су често ограничени на део корена, и коленаца стабала у виду неправилних мрких обољења на рукавцима листова и стабла. Некроза често прстенасто захвата стабло. На уздужном пресеку зараженог дела стабла, уочава се беличасто-ружичаста мицелија паразита. Заражене биљке су кржљаве и превремено дозревају, доносећи ситан клас са полуштурим или штурим зрнима. Штури класови најпре побеле а касније бивају насељени разним врстама сапрофитних гљива, због чега добијају тамну боју. У нашим условима биљке најчешће губе виталност услед недостатка земљишне влаге у сушним годинама.

Штетност овог обољења зависи од спољних фактора и осетљивости сорти. Стресни услови при дуготрајној суши су најчешћи узроци масовне појаве овог обољења. У нешто повољнијим условима, уколико биљке преживе заразу, принос код инфицираних биљака се умањује за 30 -50%.

Важна мера заштите је употреба здравог и дезинфикованог семена, као и примена свих агротехничких мера које доприносе очувању виталности биљака (квалитетна основна обрада и предсетвена обрада земљишта, плодоред, избалансирано ђубрење, наводњавање у сушним периодима и др.).

Фузариоза класа се јавља у цветању и млечној зрелости пшенице. Заражени делови класа губе нормалну зелену боју услед некрозе ткива и постају сламасто жути. На вретену класа и при основи класића формира се у влажнијим условима наранџаста навлака од репродуктивних органа паразита. У зараженом класу формирају се зрна различиток степена штурости, и таква зрна постају бела до ружичаста. Карактеристичан симптом је да непосредно испод потпуно зараженог класа, стабло некротира и добија мркољубичасту боју.

За сузбијање овог патогена препоручује се примена превентивних мера. Од превентивних мера могу се препоручити (избор мање осетљивих сорти, плодоред, избалансирано ђубрење, употреба квалитетног семена, дезинфекција семана). Хемијске мере заштите се спроводе на почетку цветања, када 5 % класова избаци прашнике. Препоручује се примена неког од регистрованог фунгицида:

a.m. tebukonazol + protiokonazol (Prosaro 250 EC) 0,75-1 l/ha;

a.m. epoksikonazol + metkonazol (Osiris) 1,5-2,5 l/ha;

a.m. tebukonazol+tiofanat-metil (Antre Plus) 1,5 l/ha;

a.m. tiofanat-metil + epoksikonazol (Duett ultra) 0,4-0,6 l/ha.

Јелена Грбић, дипл. инж.

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА—КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД
ОД 14.-20.05.2018. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	100	100	/
Крушка	195	200	/
Јабука-остала	85	80	/
Лимун	140	120	/
Трешња	120	90	/
Поморанца	110	110	/
Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	80	80	/
Кромпир	40	45	/
Паприка-остала	210	/	/
Лук црни	40	40	/
Парадајз	120	130	/
Тиквице	55	70	/
Шаргарепа	55	40	/

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА—ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД ОД
14.-20.05.2018. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	150	120	/
Крушка	280	200	/
Јабука-остала	100	100	/
Лимун	200	170	/
Трешња	150	150	/
Поморанца	200	130	/
Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	200	/	170
Кромпир	80	60	60
Паприка-шиља	350	/	/
Лук црни	100	70	70
Парадајз	150	/	/
Тиквице	150	/	170
Шаргарепа	80	50	50

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА МЕСЕЦ
МАЈ 2018. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/ узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	220	130	/
Јагњад	све тежине	све расе	300	250	/
Јарад	све тежине	све расе	/	200	/
Јунад	350-480 кг	SM	/	/	/
Јунад	>480 кг	све расе	/	/	/
Козе	све тежине	све расе	/	/	/
Краве за клање	све тежине	SM	/	150	/
Крмаче за клање	>130 кг	све расе	/	120	/
Овца	све тежине	све расе	160	120	/
Прасад	16-25 кг	све расе	300	280	/
Телад	80-160 кг	SM	/	440	/
Товљеници	80-120 кг	све расе	160	140	/
Товљеници	>120 кг	све расе	/	120	/
Шиљежад	све тежине	све расе	220	/	/

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

AGROPONUDA

BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

ПОНУДА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

уколико желите да понудите Ваши производ посетите сајт агропонуда или се обратите нама у просторијама ПССС Краљево, Зелена Гора 29.

www.agroponuda.com

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**
